

3.4. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ/УЧЕНИЦЬ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ ЛІТЕРАТУР (УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ) У 5–6 КЛАСАХ.

Одним із інструментів підвищення якості шкільної літературної освіти є формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць. Такий вид оцінювання дозволяє вчителю/вчительці прослідкувати процес досягнення учнем/ученицею навчальних цілей і надає можливість своєчасно його корегувати.

Технологія формувального оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць закладена в навчальні посібники – «Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень» (автори: Т.О. Яценко, І.А. Тригуб, Г.М. Івашина)¹, «Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Зошит моїх досягнень» (автори: Т.О. Яценко, І.А. Тригуб, Г.М. Івашина)². (Див. Додаток 1, Додаток 2).

Зошити укладено відповідно до чинної модельної навчальної програми «Інтегрований курс літератур (українська та зарубіжна) для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти» (автори: Т.О. Яценко, І.А. Тригуб) і підручників «Література (українська та зарубіжна). 5 клас» (автори: Т.О. Яценко, В.І. Пахаренко, І.А. Тригуб, О.А. Слижук), «Література (українська та зарубіжна). 6 клас» (автори: Т.О. Яценко, В.І. Пахаренко, І.А. Тригуб, О.А. Слижук) та розроблено з урахуванням «Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць 5–6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти».

Представлено організацію навчальної діяльності, зорієнтовану на визначення, досягнення освітніх потреб учнів/учениць і підтримання їхньої індивідуальної освітньої траєкторії.

Творчо враховано досвід формувального оцінювання у фінських школах. Запропоновано визначення особистісно значущих навчальних цілей і шляхів їх досягнення у межах програмових навчальних тем.

Подано різнорівневі запитання та завдання в тестовій формі (закритого й відкритого типів), завдання пошуково-дослідницького характеру, передбачено запитання на рефлексію, творчі завдання для поточного оцінювання роботи над художніми творами та семестрові діагностувальні роботи, розроблені відповідно до груп освітніх результатів, загальних і конкретних результатів та орієнтирів для оцінювання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Така організація навчальної діяльності сприятиме формуванню предметної і ключових компетентностей учнів/учениць.

Кількість завдань для виконання учнями/ученицями в межах поточного оцінювання визначає учитель/вчителька, ураховуючи читацькі, пізнавальні інтереси та можливості учнів/учениць.

Запропоновано кожне правильно виконане тестове завдання рубрики «Мої знання» оцінювати 1 балом (максимально загалом 6 балів), завдання рубрик «Мої уміння та дослідження» – до 1,5 балів (максимально загалом 3 бали), а рубрики «Моя творчість» – до 3 балів. Важливо, що саме вчитель/вчителька визначає максимально можливу кількість балів за виконані учнями/ученицями завдання, ураховуючи мету навчальної ситуації.

Завдання рубрики «Мої навчальні цілі» та рубрики на рефлексію «Мої здобутки та перспективи» не передбачають оцінювання, оскільки орієнтовані на побудову та самоспостереження учнями/ученицями за власною освітньою траєкторією.

Семестрові діагностувальні роботи укладено відповідно до чотирьох груп результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти та методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць 5–6 класів. Порядковий номер завдання кожної

¹ Яценко Т.О., Тригуб І.А., Івашина Г.М. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень. Київ Грамота, 2023. Ч. I. 64 с.; Ч. II. 64 с.

² Яценко Т.О., Тригуб І.А., Івашина Г.М. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень. Київ Грамота, 2023. Ч. I. 64 с.; Ч. II. 64 с.

із груп результатів відповідає критеріям, зазначеним у таблицях «Зведені результати навчальних досягнень учня/учениці. Орієнтири оцінювання за рівнями», та передбачає максимальне оцінювання у 2 бали. Тобто, максимальна сума балів за кожен групу результатів може становити 12 балів.

Пункти 3.6 (Дотримання засад академічної доброчесності під час письмової взаємодії) та 4.6 (Дотримання норм літературної мови в усній взаємодії) оцінюються на основі виконаних попередніх завдань, відповідно 3.1–3.5 та 4.1–4.5.

Загальна оцінка результатів навчання визначається сумою балів 4-х груп результатів навчальних досягнень та враховує поточне оцінювання, виконання індивідуальних і групових творчих проєктів тощо.

Для проведення семестрових діагностувальних робіт може бути використано як окремий урок, так і фрагмент уроку для оцінки певної групи результатів.

Для ефективної організації навчальної діяльності учнів на уроках інтегрованого курсу літератур у 6 класі також підготовлено методичний посібник «Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Книга для вчителя» (автори: Т.О. Яценко, Л.А. Васильєва, Н.В. Немировська, І.Ю. Ковалінська; видавництво «Грамота»).

Зміст інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) для 5–6 класів і його сучасне навчально-методичне забезпечення засвідчують реалізацію інноваційних підходів до організації освітнього процесу в реаліях Нової української школи.

ДОДАТОК І

Фрагмент «Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень»

Арабська народна казка

Казка про Аладдіна і чарівну лампу

1. Мої навчальні цілі.

Перш ніж читати казку, проклади ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети, та допиши подані речення.

1. Читаючи «Казку про Аладдіна і чарівну лампу», я хочу дізнатися більше про
2. Я хочу зрозуміти
3. Я хочу навчитися

2. Мої знання.

Завдання 1–6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Вибери правильний варіант відповіді й обведи кружечком букву, яка йому відповідає

1. Від чийого імені розказані казки в збірці «Тисяча і одна ніч»?

А Аладдіна	В Алі-Баби
Б Шахразади	Г царівни Бадр аль-Будур

2. Аладдін за походженням був сином

А чаклуна	В візиря
Б царя	Г кравця

3. Який чарівний предмет дав Маргибинець Аладдінові перед тим, як той спустився у підземелля?

А перстень	В клубок ниток
Б дзеркало	Г лампу

4. Яким було перше прохання Аладдіна до джина із лампи?

А вийти із підземелля	В отримати коштовності
Б принести їжу	Г збудувати палац

5. Чому Аладдін вирішив одружитися з царівною Бадр аль-Будур?

А щоб стати царевичем	Б щоб перевірити чи джин є всемогутнім

В бо хотів стати всемогутнім володарем держави **Г** бо щиро покохав царівну

6. Хто з українських письменників звертався у своїй творчості до збірки казок «Тисяча і одна ніч»?

А Тарас Шевченко

Б Леся Українка

В Іван Франко

Г Василь Сухомлинський

3. Мої уміння та дослідження.

1. Поясни, чому збірка народних казок має назву «Тисяча і одна ніч». ...

2. Заповни пропуски в тексті:

Збірка арабських народних казок має назву Найбільш відомими персонажами цих казок є Уперше переклад арабських казок українською мовою зробив академік

4. Моя творчість.

Напиши, якими були б твої бажання, якби тобі в руки потрапила чарівна лампа. Поясни чому саме такі.

5. Мої здобутки та перспективи.

1. Мені було цікаво дізнатися

2. Тепер я розумію

3. Тепер я вмію

4. Для мене залишилося незрозумілим

Марія Морозенко «Вірність Хатіко»

1. Мої навчальні цілі.

Перш ніж читати оповідання «Вірність Хатіко», проклади ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети, і допиши подані речення.

1. Читаючи оповідання «Вірність Хатіко», я хочу дізнатися більше про

2. Я хочу зрозуміти

3. Я хочу навчитися

2. Мої знання.

Завдання 1–6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Вибери правильний варіант відповіді й обведи кружечком букву, яка йому відповідає.

1. За жанром твір Марії Морозенко є

А казкою

Б оповіданням

В анімалістичним оповіданням

Г повістю

2. Що означає слово «хаті» в перекладі з японської?

А вірний

Б восьмий

В рідний

Г улюблений

3. «Хатіко приходив знову на станцію, терпляче сподіваючись...»

А на зустріч із господарем

Б на диво

В знайти нового господаря

Г що його помітять

4. Скільки років чекав Хатіко свого господаря?

А 3 роки

Б 10 років

В 1,5 року

Г 8 років

5. Яке почуття змушувало Хатіко кожного ранку йти на вокзал?

А обов'язок

Б сум

В надія

Г тривога

6. Головна ідея оповідання «Хатіко»:

- А** взаємодопомога, доброзичливість – основа гармонійних стосунків
- Б** возвеличення почуття любові до тварин
- В** возвеличення любові та вірності, виховання дбайливого ставлення до тварин
- Г** виховання любові до природи

3. Мої уміння та дослідження.

1. «Хатіко» – анімалістичне оповідання. Наведи докази на підтвердження цього твердження.....
2. Охарактеризуй головних героїв твору. Заповни таблицю.

Риси характеру Хатіко	Слова та сполуки слів, підтверджують думку
Риси характеру професора Хідесабуру Уено	Слова та сполуки слів, підтверджують думку

4. Моя творчість.

Напиши невелику розповідь про свого домашнього улюбленця або про тварину-персонажа улюбленого мистецького твору.

5. Мої здобутки та перспективи.

1. Мені було цікаво дізнатися
2. Тепер я розумію
3. Тепер я вмію
4. Для мене залишилося незрозумілим

ДОДАТОК 2

**Фрагмент «Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Зошит моїх досягнень»
Українські календарно-обрядові пісні**

1. Мої навчальні цілі.

Перед тим як читати народні пісні, пропонуємо тобі прокласти ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Опрацюй рубрику «Читацький путівник». Подумай, яких результатів ти хочеш досягти та допиши запропоновані речення.

1. Я хочу дізнатися більше про
2. Я хочу зрозуміти
3. Я хочу навчитися

2. Мої знання.

Завдання 1–6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Вибери правильний варіант відповіді й обведи кружечком букву, яка йому відповідає.

1. Яка з народних пісень набула нового змісту під час боротьби Української повстанської армії проти російських загарбників на Західній Україні?

- А** «Нова радість стала»
- Б** «Щедрик»
- В** «Сумний Святий Вечір»
- Г** «Благослови, мати»

2. Баштан, верей, гилка, горидуб, довга лоза, квач, ковінька, просо – це назви

- А** предметів, що використовувалися під час обрядів
- Б** народних дитячих ігор
- В** рослин, що використовувалися під час обрядів
- Г** рослин, що оспівані в піснях

3. Які пісні співали наші пращури в час, коли «щука хвостом кригу розіб'є»?

- А** колядки **Б** веснянки
В щедрівки **Г** купальські пісні

4. До якого циклу пісень належать щедрівки:

- А** зимового **Б** весняного
В літнього **Г** осіннього

5. «То в гору то в долину,/ То в ружу, то в калину» – слова, які звучать у пісні

- А** «Нова радість стала...» **Б** «Щедрик»
В «Благослови, мати» **Г** «Кривий танець»

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				
5				
6				

6. У піснях якого жанру оспівується кохання, мрії про щасливе подружнє життя?

- А** колядки і щедрівки **Б** веснянки
В купальські пісні **Г** жниварські пісні

3. Мої уміння та дослідження.

1. Устав пропущені слова в тексті.

Найдавнішими з народних пісень є Їх поділяють на три цикли: Є особливості виконання таких пісень: в Україні хлопці та чоловіки виконують ..., а дівчата й жінки ... та Разом наші предки залюбки співали ... та До сьогодні збереглося у записах понад ... українських народних пісень.

2. Установи відповідність між прізвищем митця та його внеском у популяризацію пісні «Щедрик». Літери, що відповідають правильним відповідям, впиши до таблиці:

1	Олександр Кошиця	А написав мелодію до пісні «Щедрик»
2	Петро Вільговський	Б його ім'я носить хор, який у наш час виконує цю пісню
3	Тарас Шевченко	В керівник хору, що вперше виконав «Щедрик» на гастролях за кордоном
4	Микола Леонтович	Г переробив текст «Щедрика» англійською мовою
5	Григорій Верьовка	
1		
2		
3		
4		
5		

4. Моя творчість.

Які звичаї та традиції, пов'язані з календарно-обрядовими піснями, були відомі тобі й раніше? Можливо, їх дотримуються у твоїй родині? Напиши про це.

5. Мої здобутки та перспективи.

1. Мені було цікаво дізнатися
2. Тепер я розумію
3. Тепер я вмію
4. Для мене залишилося незрозумілим

Давньогрецькі міфи про Прометей та Геракла

1. Мої навчальні цілі.

Перед тим як читати давньогрецькі міфи, пропонуємо тобі прокласти ланцюжок цілей, аби рухатися до власної мети. Подумай, яких результатів ти хочеш досягти та допиши запропоновані речення.

1. Вивчаючи цю тему, я хочу дізнатися більше про
2. Я хочу зрозуміти
3. Я хочу навчитися

2. Мої знання.

Завдання 1–6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Вибери правильний варіант відповіді й обведи кружечком букву, яка йому відповідає.

1. Верховний бог давньогрецької міфології мав ім'я:

A Прометей	Б Зевс
В Юпітер	Г Меркурій.

2. Згідно міфів, Прометей належав до покоління:

A богів	Б гігантів
В титанів	Г звичайних людей

3. Ім'я Прометей у дослівному перекладі означає:

A герой	Б провидець
В тираноборець	Г титан

4. Прометей є символом:

A доброти та милосердя
Б самопожертви та тираноборства
В підтримки та допомоги
Г відваги та сміливості

5. Ім'я Геракл у дослівному перекладі означає:

A герой	Б титан
В ушавлений Герою	Г син Гери

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				
5				
6				

6. Давньогрецький міфічний герой Геракл, за пророцтвом, повинен був служити цареві Еврисфею впродовж 12 років й протягом цієї служби здійснити:

А 10 подвигів

Б 11 подвигів

В 12 подвигів

Г 1, але справжній

3. Мої уміння та дослідження.

1. Дажбог, Жива, Зевс, Кронос, Аїд, Геракл, Сокіл-Род, Феміда, Іапет, Білобог, Чорнобог, Гефест, Гермес, Аїд. Впиши імена цих міфологічних героїв до відповідних груп:

Герої праукраїнської міфології
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____

Герої давньогрецької міфології
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____
• _____

2. Що спільного та відмінного між Прометеєм та Гераклом? Узагальни міркування за допомогою діаграми Венна: укажи індивідуальні особливості кожного із міфологічних героїв у окремих колах, а спільні – там, де кола збігаються.

4. Моя творчість.

Виконай одне із завдань на вибір.

- Хто із героїв давньогрецьких міфів тобі найбільше сподобався? Склади сенкан на тему «Прометей» або ж «Геракл» чи присвяти свій сенкан іншому герою міфів.
- Напиши есей на тему «Давні міфи і сьогодення».

5. Мої здобутки та перспективи.

1. Мені було цікаво дізнатися
2. Тепер я розумію
3. Тепер я вмію
4. Для мене залишилося незрозумілим